

Kader voor tolk- en vertaaltoetsen:

De Raad voor Rechtsbijstand,
Namens de minister van Veiligheid en Justitie,

Gelet op:

- de artikelen 2, 3 en 4 van de Wet beëdigde tolken en vertalers (Stb. 2007, 375, hierna: Wbtv);
- artikel 8, lid 1, sub b van het Besluit beëdigde tolken en vertalers van 11 december 2008 (Stb. 2008, 255);
- artikel 2 van het Besluit inschrijving Rbtv van 26 maart 2009 (Stb. 2009, 68);
- de Regeling van de Staatssecretaris van Justitie van 9 december 2008, nr. 5577676/08, houdende aanwijzing tot bewerker en verlening van mandaat en machtiging van de Minister van Justitie aan de raad voor rechtsbijstand te 's-Hertogenbosch betreffende het register beëdigde tolken en vertalers (Regeling aanwijzing bewerker en mandaat register beëdigde tolken en vertalers, Stc. 24 december 2008, nr. 2502);
- de Regeling van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 13 januari 2011, nr. 5682657/11, tot wijziging van de Regeling houdende aanwijzing tot bewerker en verlening van mandaat en machtiging van de Minister van Justitie aan de raad voor de rechtsbijstand te 's-Hertogenbosch betreffende het register beëdigde tolken en vertalers, (Stc. 19 januari 2011, nr.1030);
- de adviezen van het Kwaliteitsinstituut beëdigde tolken en vertalers van april 2010 en februari 2011;
- de adviezen "toetsen ten behoeve van inschrijving in het Register beëdigde tolken en vertalers" van de werkgroep toetsen btw van december 2009, februari 2010, januari 2011.

stelt het hiernavolgende kader voor tolk- en vertaaltoetsen (hierna: het toetskader) vast:

Paragraaf definities

artikel 1 definities

toetskandidaat: de tolk of vertaler die een tolk- of vertaaltoets wil afleggen.

brontaal: de taal waaruit getolkt wordt.

doeltaal: de taal waarnaar getolkt wordt.

brontekst: tekst in de brontaal.

doeltekst: de vertaling van de tekst in de doeltaal.

tolk- en vertaaltoets: toets waarbij vastgesteld wordt of de tolk of vertaler aan alle met uitzondering van integriteit vereiste competenties uit artikel 3 van de Wbtv voldoet.

beoordelingsraster: matrix met prestatieniveaus per beoordelingscriterium.

toetsresultaat: resultaat van de afgelegde tolk- of vertaaltoets.

Paragraaf algemene eisen toetsen

artikel 2 algemene eisen aan toetsen

De tolk- en vertaaltoetsen zijn integrale toetsen, die de eindcompetenties als bedoeld in artikel 3 van de Wbtv van de kandidaat als tolk en vertaler meten.

De toetsen hebben een algemeen karakter. De opgaven dienen voldoende cultuurbepaalde elementen te bevatten om de culturele competentie van de kandidaten op een valide wijze te kunnen beoordelen.

Paragraaf de tolktoets

artikel 3 tolkcompetenties

De tolktoets dient zo te zijn ingericht dat is vast te stellen of de tolk:

- beschikt over het vermogen om een boodschap van en naar de bron- en doeltaal mondeling, duidelijk en getrouw, met behoud van nuances en rekening houdend met mogelijke cultuurverschillen over te brengen, zodat gesprekspartners die elkaars taal niet verstaan, toch goed met elkaar kunnen communiceren.
- in staat is de brontaaluiting goed te begrijpen en correct en nauwkeurig over te brengen in de doeltaal, met inachtneming van de grammaticale, lexicale, terminologische en culturele conventies.
- cultuurbepaalde eigenheid van de brontaal kan overbrengen en die eigenheid op equivalente wijze kan omzetten in de doeltaal, met inachtneming van onder andere realia, regionale en diachrone diversiteit.
- zich integer en onpartijdig opstelt, beleefd reageert en naar de te vertolken personen vertrouwen uitstraalt.

artikel 4 samenstelling tolktoets

De tolktoets bestaat uit drie onderdelen:

- Consecutief tolken: 6 minuten (3 minuten van de brontaal naar de doeltaal en 3 minuten van de doeltaal naar de brontaal);
- Gesprekstolken (max. 30 minuten);
- Vertaling á vue (10 minuten);

De onderdelen worden opgenomen en vastgelegd op een beeld- en geluidsdrager.

artikel 5 beoordelingscriteria tolktoets

De prestaties van de toetskandidaat worden getoetst op:

Getrouwheid: er wordt bepaald of de oorspronkelijke boodschap juist en volledig is overgebracht. De oorspronkelijke informatie wordt weergegeven zonder weglatingen of onterechte toevoegingen of foute uitlatingen (zoals het tegengestelde beweren). De kandidaat toont aan dat hij de inhoud heeft begrepen. De feiten worden juist en volledig weergegeven.

- Stemgebruik: de tolk is goed verstaanbaar, past toon, taalgebruik en intonatie aan de situatie aan.
- Tolkhouding: de tolk komt professioneel over, is beleefd en onpartijdig, geeft de cliënt vertrouwen, vraagt niet al te vaak om herhalingen en weet cultuurverschillen goed op te lossen. Zij/hij valt de spreker niet in de rede en treedt niet in de discussie, heeft goede communicatieve vaardigheden en komt overtuigend over. Bovendien is de tolk inventief in het vinden van een oplossing bij een vertaalprobleem, past zij/hij zich aan de situatie aan, geeft geen eigen commentaar, bemoeit zich niet inhoudelijk met het gesprek en zorgt ervoor dat partijen elkaars uitingen eensluidend interpreteren.
- Taalvaardigheid en taalgebruik: de tolk heeft een correcte en nauwkeurige woordkeuze en terminologiegebruik, past de grammatica op een correcte wijze toe en heeft een correcte uitspraak.

artikel 6 toetsresultaat

Het resultaat van de toets is 'geslaagd' of 'niet geslaagd'.

De kandidaat moet op alle beoordelingsfacetten het predicaat 'voldoende' scoren om voor de toets te slagen. Bij een onvoldoende op een of meerdere onderdelen van de toets wordt gemotiveerd waarom de toetskandidaat niet geslaagd is en wat hij kan doen om de volgende keer wel te slagen. Het resultaat 'slecht' wordt toegekend indien de beoordelaars van oordeel zijn dat de prestaties tijdens de toets bijzonder ver beneden het vereiste niveau blijken te liggen.

De beoordeling vindt plaats aan de hand van het beoordelingsraster. De motivering is een validering van de beoordeling, waarbij zo precies mogelijk aangegeven wordt waarom er een voldoende of onvoldoende is gegeven.

Paragraaf de vertaaltoets

artikel 7 vertaalcompetenties

De vertaaltoets dient zo te zijn ingericht dat is vast te stellen dat de kandidaat beschikt over het vermogen om:

- teksten van uiteenlopende soort, moeilijkheidsgraad en mate van specialisatie nauwkeurig en consistent te vertalen, conform de cultuurbepaalde eigenheid van de tekst in bron- en doeltaal en rekening houdend met de eisen van de opdrachtgever.
- allereerst de te vertalen tekst inhoudelijk te begrijpen en vervolgens de doeltaal correct te gebruiken, wat onder meer een consistente toepassing van de tekstuele conventies van de doeltaal veronderstelt.
- cultuurbepaalde eigenheid van teksten in de brontaal te onderkennen en die eigenheid op equivalente wijze om te zetten in de doeltaal, met inachtneming van met name realia, regionale en diachrone diversiteit.

artikel 8 samenstelling vertaaltoets

De vertaaltoets bestaat uit het vertalen van twee teksten van in totaal 600 woorden. De teksten zijn van algemene, maatschappelijke en informatieve aard. De teksten verschillen per vertaalrichting van inhoud en karakter, maar zijn wel van gelijke zwaarte en niveau.

artikel 9 beoordelingscriteria vertaaltoets

1. De prestaties van de toetskandidaat worden getoetst op het vermogen een correcte, consistente en vooral op de in de inleiding van de opgaven omschreven doelgroep(en) gerichte vertaling te produceren. De vertaling moet de boodschap van de brontekst overbrengen, zodat het gebruiksdoel van de tekst gelijk blijft.
2. De vertalingen worden beoordeeld als zelfstandige producten die zonder voorbehoud bruikbaar moeten zijn. De vertalingen dienen aan de eis te voldoen dat de betekenis en inhoud van de brontekst in de doeltaal juist, consistent en volledig is weergegeven.

Paragraaf de beoordeling

artikel 10 beoordelingsraster

De toets wordt op basis van het bij de bijlage van dit Besluit behorende beoordelingsraster tolken en het beoordelingsraster vertalen (bijlage) beoordeeld door de examencommissie.

artikel 11 examencommissie tolktoets

1. De examencommissie tolktoets bestaat uit beoordelaars met ervaring in bron- en doeltaal en een voorzitter.
2. De examencommissie tolktoets ziet toe op de kwaliteit van de toetsing en stelt formeel uitslagen van toetsen vast.
Per talencombinatie wordt een subcommissie ingesteld, bestaande uit twee beoordelaars met ervaring in bron- en doeltaal en een voorzitter.
3. Aan de twee beoordelaars en de voorzitter van de subcommissie worden verder de volgende eisen gesteld:
 - de voorzitter en minimaal één van beide leden hebben aantoonbare relevante ervaring als tolk;
 - De beoordelaars, die deel uit maken van de examencommissie, dienen zelf native speakers te zijn van de doeltaal. Bovendien moeten ze een zeer grote (near native) passieve kennis hebben van de brontaal;
 - de voorzitter en minimaal één van beide leden hebben ervaring met het ontwerpen, afnemen en beoordelen van tolktoetsen;

- de voorzitter heeft bij voorkeur een tolkopleiding afgerond van minimaal 3 jaar;
- minimaal één van de leden is native speaker van de brontaal en minimaal één van de leden is native speaker van de desbetreffende doeltaal;
- allen beschikken over minimaal een hbo werk- en denkniveau.

4. De beoordelaars zijn verplicht deel te nemen aan trainingen ter bevordering van hun competenties.

5. Het toetsresultaat wordt vastgesteld aan de hand van het beoordelingsraster tolken.

Artikel 12 examencommissie vertaaltoets

1. De examencommissie vertaaltoets bestaat uit beoordelaars met ervaring in beide vertaalrichtingen en een voorzitter.

2. De examencommissie vertaaltoets ziet toe op de kwaliteit van de toetsing en stelt formeel uitslagen van toetsen vast.

3. Per vertaalrichting wordt een subcommissie ingesteld, bestaande uit twee beoordelaars met ervaring in de vertaalrichting en een voorzitter.

Aan de twee beoordelaars en de voorzitter van de subcommissie worden verder de volgende eisen gesteld:

- de voorzitter en minimaal één van beide leden hebben aantoonbare relevante ervaring als vertaler in de genoemde vertaalrichting;
- de voorzitter en minimaal één van beide leden hebben ervaring met het ontwerpen, afnemen en beoordelen van vertaaltoetsen;
- de voorzitter heeft bij voorkeur een vertaalopleiding afgerond van minimaal 3 jaar;

4. De beoordelaars zijn verplicht deel te nemen aan trainingen ter bevordering van hun competenties.

5. Het toetsresultaat wordt vastgesteld aan de hand van het beoordelingsraster vertalen.

artikel 13 Bekendmaking

Het 'Kader voor tolk- en vertaaltoetsen' wordt gepubliceerd op de internetsite die de Raad voor Rechtsbijstand over de Wbtv beheert (www.bureaubtv.nl).

Dit Besluit, de daarbij horende bijlagen beoordelingsraster tolken en beoordelingsraster vertaler en toekomstige wijzigingen daarvan worden gepubliceerd op de internetsite die de Raad voor Rechtsbijstand over de Wbtv beheert (www.bureaubtv.nl).

17 november 2011

De Raad voor Rechtsbijstand

P.J.M. van de Biggelaar,
directeur Stelsel.

J. Wijkstra,
directeur Bedrijfsvoering.

Toelichting

Algemeen

Op grond van artikel 3 van de Wbtv, artikel 8, lid 1 sub b van het Besluit beëdigde tolken en vertalers en het advies van het Kwaliteitsinstituut beëdigde tolken en vertalers van 9 februari 2009, heeft de Raad voor Rechtsbijstand beleid vastgesteld voor inschrijving in het Rbtv. Artikel 2 van het Besluit inschrijving Rbtv luidt: Indien een tolk of vertaler niet beschikt over een diploma van tolk- of vertaalopleiding op minimaal bachelorniveau, kan zij/hij worden ingeschreven in het Rbtv na overlegging van een getuigschrift waaruit blijkt dat de tolk of vertaler in de betreffende talencombinatie, c.q. vertaalrichting en vaardigheid een tolk- vertaaltoets heeft afgelegd, die voldoet aan het door de Raad voor Rechtsbijstand vast te stellen/vastgestelde kader voor toetsen."

De Raad heeft, in samenspraak met het Kwaliteitsinstituut Wbtv, het Platform Kennis Tolken en Vertalers in Nederland (hierna: het platform) verzocht hiervoor een voorstel te doen. Aan dit platform nemen vertegenwoordigers van vrijwel alle Nederlandse tolk- en vertaalopleidingen deel, de meeste brancheverenigingen van tolken en vertalers en een aantal andere belanghebbenden, waaronder de Raad. Het platform heeft een werkgroep Kaders voor Toetsen (hierna: de werkgroep) ingesteld om aan het verzoek van de Raad gehoor te geven. Deze werkgroep heeft de eindcompetenties van de bestaande bacheloropleidingen voor tolken en vertalers als uitgangspunt genomen en op basis daarvan vastgesteld welke deelcompetenties op welke wijze getoetst kunnen worden. De werkgroep heeft haar bevindingen op 2 juni 2009 in een eindrapport uitgebracht. Dit rapport omvatte uitgangspunten voor de voorgestelde toetsing, beschreef de eisen die aan de toetsen zelf gesteld moeten worden, maar ook de beoordelingscriteria van die toetsen. Tot slot bevatte het een eerste aanzet voor beschrijving van de eisen waaraan een toetsinstelling moet voldoen om de kwaliteit van de toetsen te waarborgen en vervolgens toetsen te mogen afnemen.

De uitvoerbaarheid van het toetskader is in de praktijk getest middels de pilottoetsen voor zowel tolken als vertalers in de periode september - december 2010 . Er zijn 39 toetsen afgenomen, waarvan 25 vertaaltoetsen en 14 tolktoetsen. Op basis van de uitkomsten en de evaluatie van het project pilottoetsen heeft het Kwaliteitsinstituut de Raad voor Rechtsbijstand op 21 februari 2011 geadviseerd het toetskader overeenkomstig het voorstel van de werkgroep definitief vast te stellen.

Artikelsgewijze toelichting

artikel 1

Bij een tolk- en vertaaltoets wordt vastgesteld of de tolk of vertaler aan alle met uitzondering van de integriteit, vereisten uit artikel 3 van de Wbtv voldoet. Uitzondering hierop vormt de vertaalattitude in de vertaaltoets. Deze is in een toets niet te meten omdat het daarbij vooral gaat om ethiek.

artikel 2

De toetsen moeten een algemeen karakter hebben en dus niet specifiek zijn gericht op werkzaamheden in het justitie- of een ander specifiek domein. De toetsen moeten de werkelijkheid van beroepstolken en -vertalen zoveel mogelijk benaderen. Beëdigde tolken en vertalers zijn breder inzetbaar dan alleen bij de afnameplichtige opdrachtgevers. Daarnaast kunnen afgestudeerden van hbo-opleidingen op basis van hun diploma worden ingeschreven in het Rbtv, terwijl ze niet-specialistisch zijn opgeleid. Hieruit vloeit voort dat de thema's van teksten die in de toetsen worden gebruikt, van algemene aard zijn en bijvoorbeeld niet juridisch.

De toetsen moeten zoveel mogelijk praktijkgericht zijn en als zodanig herkenbaar zijn voor een beroepsbeoefenaar. Uiteraard is het niet mogelijk de tijdsduur van een reële tolkopdracht na te bootsen en evenmin is het mogelijk bij een vertaaltoets de opdrachtgever van de vertaling persoonlijk te raadplegen. Niettemin moet ernaar gestreefd worden om de werkelijkheid zoveel mogelijk te benaderen.

Van belang is daarnaast dat de toetsen altijd van gelijke zwaarte zijn, ongeacht de talencombinaties of vertaalrichtingen. De eisen die aan de beëdigde tolk of vertaler worden gesteld, verschillen immers ook niet per taal. De instelling moet toezien op de gelijkwaardigheid van de toetsen, dwars door alle verschillen in talen en beoordelaars heen, door nauwkeurig na te gaan of de toetsen van gelijke lengte, duur, niveau en moeilijkheidsgraad zijn en op dezelfde manier beoordeeld worden.

artikel 4

Dit artikel schetst de samenstelling van de tolkentoetsen.

Het consecutief tolken maakt deel uit van de toets omdat deze techniek niet alleen vaak toegepast wordt door basistolken, maar ook omdat het de basis vormt van alle andere tolkvormen. Met een toespraak met een lengte van drie minuten valt goed te meten of de kandidaat in staat is de opbouw van een betoog te begrijpen en te onthouden, en vervolgens weer te geven, ondersteund door zijn aantekeningen. Het geeft tevens een goed beeld van de algemene taalvaardigheid van de kandidaat in de doeltaal. Het tolken van een toespraak die langer is dan drie minuten voegt weinig extra informatie toe voor de beoordeling; kortere toespraken zijn te kort om een goede samenhang te bieden en bieden te weinig mogelijkheden om de beoordeling goed te kunnen doen. Voor een tolk komt het daarbij in de praktijk zelden voor dat hij langere toespraken moet kunnen tolken. Zo zijn vreemdelingenzaken zelden langer dan 15 minuten, waarin de beide rechtsvertegenwoordigers ieder al twee termijnen vullen. Langere toespraken zijn eerder het terrein van de congres-tolk en bij strafzaken, pleidooien bijvoorbeeld, van de gespecialiseerde gerechtstolk.

Het gaat erom terminologie, culturele en maatschappelijke kennis (waaronder enige kennis van politieke en rechtssystemen) te toetsen die tot de basisuitrusting van de tolk behoren en daarom als parate kennis beschouwd worden. Het is dan ook niet nodig om de kandidaat op voorhand in kennis te stellen van het onderwerp. Wel zal de kandidaat voor het begin van de toets een beschrijving van de tolksituatie moeten ontvangen en wat tijd kunnen krijgen om deze parate kennis wat te activeren (concentratie opbouwen voor de opdracht).

In het onderdeel 'consecutief tolken' wordt vooral gekeken of de tolk voldoet aan de eisen van tolkvaardigheid, taalvaardigheid in beide richtingen, en kennis van de cultuur en maatschappelijke systemen van het geografische gebied van bron- en doeltaal. Dit laatste komt onder andere tot uiting door het vermogen van de kandidaat om culturele en maatschappelijke elementen van de brontaal juist over te brengen in de doeltaal. Ook wordt gekeken of de kandidaat intellectueel gezien op hbo-niveau functioneert door te beoordelen of hij in staat is de opbouw van het oorspronkelijke betoog tot een samenhangende vertolking om te zetten. Eveneens wordt een oordeel gegeven over de houding (attitude) van de tolk, zoals presentatie, alertheid, stemgebruik en dergelijke.

Gesprekstolken geldt eveneens als een basistechniek. Hierbij speelt naast taalvaardigheid en het vermogen gesproken tekst samenhangend over te kunnen brengen, ook mee dat de tolk zich op een verantwoorde manier opstelt ten opzichte van de gesprekspartners. Hier zal moeten blijken dat de tolk de nodige afstand weet te houden en niet van tolk tot gesprekspartner wordt. De tolk mag zich niet laten afleiden door eventuele emoties van een van de gesprekspartners of door zijn eigen mening over het onderwerp.

In het onderdeel 'gesprekstolken' wordt primair getoetst of de tolk op een ethisch verantwoorde wijze zijn opdracht uitvoert, wat zijn algehele tolkattitude is en of de tolk in staat is culturele verschillen te overbruggen. Verder wordt de tolk beoordeeld op taalvaardigheid en tolkvaardigheid.

Het onderdeel 'vertaling à vue' maakt deel uit van de toets omdat deze techniek, die het midden houdt tussen vertalen en tolken, in de praktijk geregeld van een tolk wordt gevraagd. De kandidaat moet bewijzen dat hij in staat is snel een tekst te lezen en te begrijpen (onder andere analyse van inhoud en teksttype) en daarna begrijpelijk en zonder al te veel haperingen voor de toehoorder mondeling te vertalen. De meeste teksten waarvan in de praktijk een mondelinge vertaling gevraagd wordt, zijn redelijk specialistisch of vakspecifiek te noemen. De werkgroep is echter van mening dat het in dit geval vooral gaat om te toetsen of de kandidaat de techniek van het à vue-vertalen beheerst en dat daarom de teksten een minder vakspecifiek karakter mogen hebben.

De gekozen teksten bevatten een dusdanige moeilijkheidsgraad dat hiermee het vermogen van de kandidaat om op hbo-niveau te functioneren kan worden beoordeeld. Daarnaast wordt met dit onderdeel de taalvaardigheid van de kandidaat beoordeeld.

artikel 6

Het resultaat 'geslaagd' wordt toegekend als de beoordelaars van oordeel zijn dat de prestaties tijdens de toets op het vereiste niveau liggen. Het resultaat is 'niet geslaagd' als de beoordelaars van oordeel zijn dat de prestaties tijdens de toets beneden het vereiste niveau liggen. Het resultaat 'slecht' wordt toegekend indien de beoordelaars van oordeel zijn dat de prestaties tijdens de toets bijzonder ver beneden het vereiste niveau blijken te liggen. Hiermee trachten zij te voorkomen dat de kandidaat zonder aanvullende scholing of begeleiding een kostbare doch kansloze herkansing wenst.

artikel 7

Het gaat in feite om het vermogen om de drie fasen van het vertaalproces te beheersen: het begrijpen van de brontekst, het deverbaliseren van de daarin verwoorde boodschap en het herformuleren van die boodschap in de doeltaal.

Vertaalcompetentie impliceert dan ook het vermogen om problemen te onderkennen en vervolgens op verantwoorde wijze op te lossen, gebruik makend van geschikte vertaal- en zoekstrategieën, adequate vertaaltechnieken en een passend taalregister.

artikel 8

Met betrekking tot de samenstelling van de vertaaltoetsen is vooral van belang dat de vertaling als zelfstandige tekst moet kunnen gelden. Dit wil zeggen dat de vertaling gebruikt moet kunnen worden zonder dat de brontekst (of andere bronnen) geraadpleegd moet worden en zonder dat opdrachtgever afgeleid of gehinderd wordt door taalgebruik of formuleringen die niet natuurlijk aandoen.

Gekozen is voor een tijdsduur van 3 uur omdat van een vertaler voor niet-specialistische teksten een vertaalsnelheid van ten minste 1500 woorden per dag verwacht mag worden. Dit sluit aan op de algemeen gangbare norm binnen de vertaalwereld. De toets wordt op een computer gemaakt omdat dit het beste de werkelijkheid van de vertaalpraktijk nabootst.

Met een dergelijke tweeledige vertaalopgave worden taalvaardigheid in bron- en doeltaal, de kennis van beide culturen indirect en de vertaalvaardigheid direct getoetst. Andere competenties c.q. bekwaamheden (zoals bijvoorbeeld het beschikken over het vermogen om een ter vertaling aangeboden tekst te analyseren of het kunnen omgaan met informatiemateriaal en (technische) hulpmiddelen), worden indirect getoetst en zijn terug te voeren op vertaalvaardigheid en vertaalattitude. Het hbo-niveau wordt gewaarborgd door de keuze van de onderwerpen en teksttypen. Beroepsethiek kan niet worden getoetst omdat dit via een vertaaltoets niet is aan te tonen. Integriteit zal overigens moeten blijken uit de Verklaring omtrent het gedrag en is geborgd in de Gedragscode Wbtv.

De vertaling moet worden ingeleverd volgens de instructies die daarvoor door de opdrachtgever worden gegeven, zoals instructies ten aanzien van bijvoorbeeld terminologiegebruik en opmaak.

Om zoveel mogelijk de praktijk te benaderen krijgt elke te vertalen tekst een korte inleiding waarin aangegeven staat wat de doelgroep en het gebruiksdoel van de vertaling zijn. Hierin staan aanwijzingen die de kandidaten in staat stellen om weloverwogen keuzen te maken tussen bijvoorbeeld officieel taalgebruik en publieksvoorlichtingstaal, tussen hoogdravend schrijven en gebruik van alledaagse taal, enzovoort.

Er worden zoveel mogelijk 'niet-defecte' teksten gekozen. Dat wil zeggen dat de teksten een vertaler niet voor problemen mogen stellen die slechts op te lossen zijn door ruggespraak te houden met de auteur van de tekst of met een collega, door overleg te voeren met de opdrachtgever of door andere soortgelijke 'externe' interventies. De opgave functioneert als zelfstandige tekst met al zijn taalkundige, grammaticale en inhoudelijke deficiënties, kortom het moet een tekst zijn zoals die echt in de praktijk voorkomt. Taalfouten, kromme zinnen, onlogische verbanden en dergelijke blijven staan, zolang deze geen onoverkomelijke interpretatieproblemen opleveren. Het is juist de taak van de vertaler om een coherente vertaling te vervaardigen onafhankelijk van de formele en inhoudelijke kwaliteit van de brontekst. Interpretatiemoeilijkheden daarentegen mogen best voorkomen, mits ze met normaal analytisch vermogen eenduidig zijn op te lossen. Wat absoluut vermeden moet worden, is dubbelzinnigheid, noodzaak om te gokken over de interpretatie en inhoudelijke onduidelijkheid waar de vertaler zonder externe hulp niet uitkomt.

artikel 9

Dat houdt in dat de vertaling in principe met een laatste correctie voor publicatie geschikt gemaakt zou kunnen worden zonder dat het nodig is de brontekst te raadplegen. De vertaling mag geen storende grammaticale en lexicale fouten bevatten die het gebruik van de tekst in de weg staan, ze moet vlot leesbaar zijn en, wat stilistische keuzen betreft, optimaal toegesneden zijn op de beoogde lezers. Dit houdt in dat zowel tekstvorm als tekstinhoud zijn gekozen volgens de voor de betreffende teksttype in de doeltaal gangbare normen. In de beoordeling kan dit tot uiting komen door twee fasen te doorlopen: het vertaalproduct als autonome tekst en een contrastieve vergelijking.

Onder adequaat vertalen wordt verstaan dat de kandidaat conceptualiserend kan vertalen, dat hij waar nodig afstand weet te nemen van de formele bewoordingen van de brontekst om zich te richten op de boodschap van de auteur van de te vertalen tekst. Uiteindelijk mag de lezer van de vertaling niet ervaren dat hij een vertaling leest, hij moet het gevoel hebben dat hij een tekst leest die oorspronkelijk in zijn taal is geschreven en dat de tekst qua teksttype toegesneden is op het gebruiksdoel en de gebruiker.

Een tekst die niet compleet, of niet netjes afgewerkt afgeleverd wordt, kan door een opdrachtgever in de praktijk niet worden geaccepteerd. Omdat vertaalopdrachten vaak aan een beperkte tijd gebonden zijn, is daarom van belang dat de vertaler een zekere snelheid kan ontwikkelen. Door de combinatie van de omvang van de te vertalen teksten, de beperkte duur van de toets en de beoordelingscriteria, is vast te stellen dat de vertaler daartoe in staat is.

artikel 11

Omwille van een zo groot mogelijke objectiviteit wordt de voorkeur gegeven aan tenminste drie inhoudelijke beoordelaars (native speakers doeltaal) en een voorzitter. Waar dat niet uitvoerbaar is, kan wellicht volstaan worden met twee in plaats van drie inhoudelijk beoordelaars.

artikel 13

Het Kader voor tolk- en vertaaltoetsen' de bijlagen behorende bij dit toetskader en toekomstige wijzigingen daarvan worden gepubliceerd op de internetsite die de Raad voor Rechtsbijstand over de Wbtv beheert (www.bureaubtv.nl).

De Raad zal door middel van monitoring de vraag naar toetsen onderzoeken.